N°. 45 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

Donderdag 22 Februarij.

Frankrijk.

PARIJS, den 1 den Februarij.

In de kamer van afgevaardigden heeft de minister van binnenlandsche zaken heden de jaarlijksche bijdrage voor geheime fondsen aangevraagd, waarvan het bedrag dit jaar op 1,500,000 frs is bepaald. Bij de ontwikkeling van het ontwerp kwam de minister inzonderheid op de noodzakelijkheid neêr, waarin het gouvernement zich nog bevond, om een wakend toezigt over zulke personen te houden, welke zelfs 's Konings grootmoedigheid niet tot verbetering had kunnen brengen. Aan de orde was de discussie over het ontwerp betrekkelijk de ligting van 80,000 man van de klasse des vorigen jaars. Verscheidene leden voerden het woord, door welke onder anderen aanmerkingen werden gemaakt over het stelsel van recrutering, dat men namelijk de zonen van vreemdelingen in Frankrijk wonende niet tot de dienst verpligtte enz. De discussie duurde bij het vertrek van den post nog voort. De heer *Gouin* had zijn voorstel over de reductie der renten nog niet ontwikkeld.

In deze zitting werd het verzoek gelezen van den verantwoordelijken uitgever van *le Siècle*, vragende autorisatie om een lid der kamer, den heer *E. de Girardin*, regterlijk te vervolgen. De kamer zou daarover nader beraadslagen. Voorts deed de heer *de Vatry* in deze zitting het voorstel, dat aan de weduwe van den generaal *Dumesnil* een jaargeld van 3000 fr. mogt toegelegd worden.

De pairs hebben de beraadslaging voortgezet over het ontwerp bij hen in behandeling, betrekkelijk de misbruiken in den handel van hondieren.

— In de bijzondere kringen werd heden veel gesproken over het voorstel van den heer *Gouin*, 't welk men verwachtte, dat in de zitting der kamer van heden zou gelezen worden. Men denkt niet dat het voorgestelde plan van den heer *Gouin*, waarvan de discussie waarschijnlijk in het begin der volgende week zal geopend worden, de goedkeuring van de meerderheid, zelfs al, was deze voor de reductie gezind, uit hoofde van de bezwaren welke zich in de uitvoering van dit plan ziet, zal wegdragen. De heer [illegible], die eveneens van een voorstel zwanger ging, zal, men [illegible] dat zich vergenoegen met eenige amendementen [illegible] ontwerp van den heer *Gouin* voor te dragen; ook de heer [illegible] zou een geheel nieuw voorstel willen doen. Het ministerie schijnt gezind om alle middelen tot verwerping van het voorstel in het werk te stellen en zich daartoe ook weder van de hulp der doctrinairen te willen bedienen.

— De *Moniteur* behelst heden de motieven door den minister van openbare werken, bij gelegenheid van de aanbieding der jongste ontwerpen opzigtelijk spoorwegen en kanalen, op het bureau der kamer nedergelegd. Bij deze motieven laat de minister zich onder anderen in dezer voege uit: Het fransch grondgebied is zeer uitgestrekt. Men kan van de eene grens des rijks tot de andere niet gaan zonder een' langen togt te maken. Zoo men de uiterste punten tot elkander in gemeenschap wil brengen, dan moeten de groote tusschen beide gelegene afstanden op eene goedkoope wijs kunnen worden afgelegd. Dit doel zou blijkbaar mislukken, Frankrijk zou steeds in gewesten verdeeld blijven die slechts zelden in betrekking tot elkander komen, wanneer men hooge tarieven bepaalde op de gemeenschapslijnen die de grenzen van het koningrijk aan elkaêr moeten verbinden. Daarom is bij het ontwerp tot de daarstelling van de onderscheidene groote bevaarbare kanalen en [illegible] spoorwegen gedacht geworden, gelijk mede bij het voornemen, om de uitvoering op staatskosten te ondernemen, aan de nijverheid de wegen van minderen rang en de zijtakken overlatende. De heer *Martin* drukt verder zijne meening uit, dat de inkomsten dier groote gemeenschapslijnen zeer onzeker zijn, en dat, wanneer eene zaak nog veel onzekers in zich besluit, slechts het gouvernement de kansen daarvan met eenige gerustheid kan loopen.

— De groote of koninklijke wegen die thans Frankrijk doorloopen, hebben eene lengte van 8600 uren; aan deze sluiten zich de departementale wegen, ter lengte van 10,000 uren, aan; terwijl de gemeenschapswegen eene nagenoeg gelijke lengte zullen hebben.

— Een der ministeriele bladen sprak gisteren het gerucht tegen door een legitimistisch blad opgenomen, dat de Koning in den laatsten tijd ongesteld was geweest. — Heden op den middag is de koninklijke familie naar Neuilly vertrokken.

— De minister van buitenlandsche zaken heeft naar men zegt, eene geheele reorganisatie van het consulair stelsel op het oog, vooral wat betreft de consulaten in de Levant, waar vele misbruiken bestonden, die men zou trachten te verbeteren.

— Het gouvernement is thans, zegt men, voornemens, om ten aanzien van den Prins *Louis Bonaparte* de bepaling van het Weener congres te doen gelden, welke aan de leden der familie van *Napoleon* het verblijf in [illegible] ten) in Zwitserland en in Belgie, ontzegt.

— Te Nevers is in den nacht van den 14den dezer een deel der kerk aan het seminarium dier stad behoorende, met een verschrikkelijk geweld ingestort, in deszelfs val een huisje aan een der hoeken van het gebouw, geheel verpletterende, terwijl de naburige huizen zwaar beschadigd werden. Gelukkig werden de bewoners van het gezegde huisje door het voorafgaand gekraak, van het gevaar dat hen dreigde onderrigt, en hadden nog even den tijd om zich het leven te redden.

— Men verzekert dat de arabische bei *Jussuf*, die in der tijd de ongenade van den maarschalk *Clausel* deelde, op nieuw in dienst gesteld en tot den rang van luitenant-kolonel bij het korps spahi's bevorderd is. Hij zou onmiddellijk naar Afrika moeten vertrekken.

— De berigten uit Madrid gaan niet later dan tot den 11den. De officiele Madridsche courant behelst in een supplement, het rapport van den generaal *Sanz*, wegens de overwinning die hij den 5den tusschen Baeza en Ubeza op de vereenigde benden van *Basilio*, *Tallada* en *Palillos* zou behaald hebben, welker verlies hij op wel 1000 man begroot. Het overschot der benden scheen, volgens het berigt, den weg naar Murcia in te slaan, met oogmerk, zoo men dacht, om zich met de benden van Valencia en Arragon te vereenigen.

De financiele hulpbronnen waren te Madrid zoo uitgeput, dat men bevelen naar Havanna had gezonden om van daar 36 millioenen realen voor de bijzondere dienst der koningin bijeen te zamelen; middelerwijl zou men de toevlugt weder moeten nemen tot de belasting op de tienden.

Don *Carlos* was, volgens berigten van de grenzen den [illegible] nog te [illegible], waar hij opgehouden werd door de veelvuldig gevallen sneeuw. Sedert zijn vertrek van *Llodio*, was hij uitsluitend door kastiliaansche bataillons omgeven.

— Ter beurze heerschte heden eenige beweging, ter zake van het voorstel van den heer *Gouin*, 't welk gezegd werd dat heden in de kamer zou gelezen worden. Men geloofde niet dat het ontwerp van den minister, tot verbod der maatschappijen *en commandite* bijval in de kamer zou vinden. De industriele aandeelen bleven dan ook gezocht. — De notering was heden (20 Februarij) 5 pCt. 109,55; 3 pCt. 79,60.; Nap. r. 99,10; Sp. Ardoin 19½; Portugal 18; Rom. L. 101¾.

Duitschland.

FRANKFORT, den 17den Februarij.

De verkiezingen tot afgevaardigden ter Hanoversche stendenvergadering hebben slechts flaauwen voortgang. De hoogleeraren der Göttinger universiteit zijn den 11den dezer vergaderd geweest om eenen gedeputeerde te benoemen, doch zijn, na hevige en langdurige woordenwisselingen, uiteen gegaan, zonder tot eene keuze gekomen te zijn. De volgende dagen zijn zij weder met hetzelfde doel vergaderd geweest, zonder dat er eenige uitslag bekend is geraakt. Men weet onder het publiek niet regt de reden dier verdeeldheid.

Den 13den is door de stad Göttingen den justitieraad *Hugo*, zoon van den vermaarden geheim justitieraad van dien naam, tot afgevaardigde verkozen geworden. Het was zeer twijfelachtig of hij de keuze zoude goedkeuren, en nog twijfelachtiger of de regering hem verlof zou verleenen die keuze aan te nemen.

Te Osnabruck heeft het kiescollegie dezer dagen besloten om geen afgevaardigden ter stenden-vergadering te verkiezen, op grond dat zoodanige verkiezing zou kunnen gehouden worden voor eene erkenning van de opheffing der staatsregeling van 1833.

— Volgens brieven uit Weenen, van den 10den dezer, zou Prins *Metternich* voornemens zijn, in den aanstaanden zomer den Johannisberg te gaan bezoeken. Men weet echter dat dit reeds sedert eenige jaren, in het voorjaar, verzekerd, maar later niet bevestigd is. — Ook spreekt men van eene zamenkomst, die de Keizer van Oostenrijk, alvorens zich naar Milaan te begeven, om daar gekroond te worden, te Täplitz zal hebben met den Keizer van Rusland en den Koning van Pruissen.

— Een geacht duitsch dagblad behelst thans een berigt uit Rome van den 3den dezer, waarin gemeld wordt, dat de kalmte en matiging, waarmede daar over de zaak van den aartsbisschop van Keulen gesproken werd, zeer afstak bij de hartstogtelijke taal, die door vele duitsche en vooral door Fransche en Belgische bladen daaromtrent gevoerd werd, en dat men hoop voedde, dat eene [illegible]

beslechting van het zeer ingewikkelde geschil nog niet onmogelijk was.

— De jongste tijdingen uit Konstantinopel loopen tot den 24sten Januarij. In den vorigen nacht was de jongste zoon des sultans, prins *Nisameddin*, oud 3 jaren, overleden. Denzelfden nacht werden, zoo in de hoofdstad als in de omstreken, drie ligte schokken van aardbeving bespeurd, welke omstreeks een halven minuut duurden. De gezondheidstoestand was naar wensch. — De russische stoomboot, die de geregelde dienst tusschen Konstantinopel en Odessa waarneemt, was onverrigter zake moeten terugkeeren, daar dezelve, wegens de groote hoeveelheid ijs, noch Odessa noch Sebastopol had kunnen bereiken.

Nederlanden.

BREDA, den 21sten Februarij.

Volgens het eergisteren ontvangen officieel rivierberigt uit Keulen, stond de Rijn den 17. dezer, des morgens ten 8 ure, aan de peilschaal aldaar op 15 voet 5 duim (4,84 el), zijnde het water in het laatste etmaal 2 duim (0,052 el), gewassen. Het bleef op genoemd tijdstip te Keulen sterk vriezen. Overigens bleek uit berigten van onderscheidene punten van den Bovenrijn, dat tusschen Keulen en Langeln steeds 2 Nederlandsche ellen minder verval van water plaats had, dan gewoonlijk; dat te Monheim, Volmersweert en Dusseldorp zeer hooge waterstanden, in vergelijking van die te Keulen en te Emmerik, werden opgemerkt; en dat dus op den Rijn omstreeks Dusseldorp steeds zware ijsstoppingen bestaan.

Volgens het jongst ontvangen rivierberigt uit Keulen, van den 18den Februarij, stond de Rijn dien dag, des morgens ten acht ure, aan de peilschaal aldaar op 16 voet (5,023 el) zijnde het water sedert het laatste etmaal 1 voet 7 duim (0,479 el) gewassen. Er was toen in den omtrek van Keulen sneeuw gevallen. Van andere punten aan den pruissischen Bovenrijn, zoo als Wesel en Xanten, wordt gemeld, dat het water aldaar beurtelings wassende en vallende is, hetgeen men aan het voortdurend bestaan en meer ineendringen der ijsstoppingen omstreeks Dusseldorp toeschrijft.

Op onze Nederlandsche bovenrivieren heeft, sedert den 18den dezer, een vrij aanmerkelijke val plaats gehad, welk verschijnsel deskundigen almede met het bestaan der zoo even gemelde ijsstoppingen in verband brengen. In de gesteldheid van het ijs op onze Nederlandsche riviertakken heeft nog altijd geenerlei verandering plaats gehad. Van sommige aan die rivieren gelegene plaatsen wordt het vallen van vrij veel sneeuw gemeld. Zoo was bijvoorbeeld te Grebbe den 18den des morgens de straatweg op sommige plaatsen 1½ palm hoog met in den vorigen nacht gevallene sneeuw bedekt.

De waterstanden waren als volgt:

De Waal te Hulhuizen, den 19den des morgens, 4,18 el, in het laatste etmaal 33 duim gevallen; te Nijmegen, den 18den, 4,47 el, gevallen 7 duim; te Thiel, den 18den, 4,58 el, 1 duim gewassen; te Bommel, den 18den, 1,48 el, 5 duim gewassen.

Het Pannerdensche Kanaal, den 19den, 3,92 el, 23 duim gevallen.

De Nederrijn te Arnhem, den 19den, 3,58 el, 19 duim gevallen.

De IJssel te Westervoort, den 19den, 3,35 el, 19 duim gevallen; te Deventer, den 18den, 3,86 el, 11 duim gewassen; te Wijhe, den 18den, 4,03 el, 6 duim gewassen; aan het Katerveer, den 19den, 1,81 el, 2 duim gewassen; te Kampen, den 18den, 1,02 el, 3 duim gewassen.

De Merwe te Gorinchem, den 18den namiddag, met hoog water, 1,81 el, 10 duim gewassen.

Den 19den Februarij stond het water in de rivier de Lek, te Vreeswijk, 2 el 25 duim onder nul, en was alzoo in de laatste 24 uren noch gewassen noch gevallen. Gisteren stond het 2 el 36 duim, en was in de laatste 24 uren dus 11 duim gevallen.

De Lek te Schoonhoven, den 19den namiddags, 2,20 el, gevallen 8 duim.

De Maas te Cuijk, den 18den des morgens, 2,63 el, 12 duim gevallen; te Grave, den 18den, 2,42 el, gevallen 8 duim; den 19den, 2,32 el, gevallen 2 duim.

— Gisteren is te 's Gravenhage eene nieuwe inzameling voor de noodlijdenden in dezen langdurigen winter gehouden, die de som van *f* 6798,21 heeft opgebragt. Daaronder is niet begrepen de wederom ontvangene buitengewone bijdrage van Zijne Majesteit, mitsgaders eene som van twee honderd gulden in bankbiljetten, die aan het Raadhuis was bezorgd, en waarvan de edele gever zich niet had willen bekend maken.

— Het hof van assises der provincie Holland zuiderkwartier heeft gisteren, onder voorzitterschap van den heer van *Nes van Meerkerk*, zijne zittingen geopend. Onder de 29 zaken welke voor hetzelve zullen worden behandeld, trekt vooral de aandacht, die van *J. A. Hollots*, woonachtig te Rotterdam, beschuldigd van valschheid in geschriften van koophandel, welke zaak den 12den Maart een aanvang zal nemen en, naar men verwacht, het hof gedurende eenige dagen zal bezig houden. De advokaat *Beelaerts van Blokland* zal den beschuldigde als raadsman adsisteren, terwijl de advokaat generaal *van Maanen* de functien van het openbaar ministerie in dit proces zal waarnemen.

— Uit Medemblik meldt men, dat den 14den aldaar een wedstrijd op schaatsen heeft plaats gehad, op eene baan van 162 ned. ellen. De prijs, een fraai geteekend, met goud gedecoreerd servies, werd behaald door *C. Waal*, van Opmeer; de premie, een zilveren knipbeugel, door *L. Brebaard*, van Wervershoof. Beide hadden de baan, niettegenstaande de vaart door de weekheid van het ijs eenigzins belemmerd was, in 15 seconden afgereden.

— Uit Koppenhagen wordt geschreven, dat sedert negen jaren het ijs in de Sond zich zoo ver niet als thans heeft uitgestrekt, zijnde die zeeëngte geheel tot aan de Zweedsche kusten met ijs bedekt. De bewoners maakten hiervan gebruik om wederzijds gemeenschap te onderhouden; wordende de Sond in drie uren van Landskroon overgetrokken; zulks veroorzaakte eene buitengemeene levendigheid; eene groote menigte koopwaren werden met sleden over het ijs uit Denemarken naar Zweden en omgekeerd vervoerd. Den 10 dezer was het beginnen te dooijen, en was daardoor deze soort van gemeenschap gestremd.

Nog schrijft men uit die stad van den 6den:

„Sedert langen tijd is de geheele ontbinding van de Aziatische compagnie ter sprake geweest, hetwelk eene verandering in het handelsstelsel met de Oost-Indien zoude ten gevolge hebben, te meer, daar dit stelsel nog op de oude beginselen van alleenhandel berust. Onderscheidene bijeenkomsten der deelhebbers hebben slechts van tijd tot tijd de expeditie van een schip naar China ten gevolge gehad en dit heeft nu ook opgehouden. Daar de belanghebbenden besloten hebben tot het veranderen van het bestuur en tot de vereffening der zaken van de compagnie, is het bestaan derzelve bij koninklijk rescript bepaald tot het jaar 1843. De actien der compagnie zijn sedert dien tijd zonder waarde en worden van 5 tot 1 pCt. verkocht."

— In den loop van 1837, zijn uit Stokholm uitgevoerd: 195,040 schippond ijzer en staven, 20,695 schippond bewerkt ijzer, 5,977 schippond staal en 5,888 schippond koper. In de algemeene stapelplaats aldaar waren, volgens de laatste berigten aanwezig: 168,000 schippond ijzer in staven en bewerkt ijzer, 5,000 schippond staal en 818 schippond koper.

— Het Keulsche *Organ für Handel und Gewerbe* bevat de statuten der Rijn-zeevaartcompagnie. Uit de preliminairen blijkt, dat de maatschappij voor de Rijn-scheepvaart bereids een schip bezit, hetwelk de vaart waarneemt tusschen Keulen en Londen, van waar het voor eenige weken is teruggekomen en thans in de haven van Gorinchem overwintert. Nog twee andere schepen staan op stapel en zullen spoedig voltooid zijn. De maatschappij zal het getal dezer schepen vermeerderen en stoombooten gebruiken, om de schepen tot in zee en van zee tot in de Rijnhavens te slepen; zij zal zich, wanneer er gebrek aan ladingen op den Rijn mogt zijn, met het vervoer tusschen vreemde havens belasten, en eindelijk verzekert zij hare diensten aan alle Rijnsteden, welke zij met hare zeeschepen zal kunnen bereiken.

Na de ontwikkeling te hebben aangehoord van het voorstel der heeren *Pollenus* c. s. omtrent het doen verwaarborgen door den staat [illegible] gisteren medegedeeld), hebben de belgische vertegenwoordigers, in hunne vergadering van eergisteren, de algemeene beraadslagingen geopend omtrent het, van regeringswege ingediende voorstel van wet, betreffende de regtspleging door gezworenen. De centrale sectie had in dit ontwerp, hetwelk reeds onder het vorig ministerie werd ingediend, een aantal wijzigingen voorgesteld, waarmede de minister van justitie thans zeide zich in het algemeen te vereenigen. Alleen zoude hij eene verandering wenschen gebragt te zien in de bepaling van het aandeel in de grondlasten, hetwelk men betalen moest om als gezworene te worden gekozen, daar, naar zijne meening, bij behoud van het bestaande een aantal personen uit die betrekking geweerd zouden worden, wier kennis en bekwaamheid hun het volste regt daarop gaven. Door de heeren *Doignon* en *Gendebien*, als ook door den heer *Verhaegen*, werden vervolgens gewigtige bedenkingen in het midden gebragt tegen het voorstel der sectie om de stemming der jury geheim te doen plaats hebben. Deze wijze van uitspraak kon, naar zij meenden, ernstige onaangenaamheden na zich slepen; en was in Frankrijk slechts aangenomen, met een staatkundig doel; in Belgie echter niet noodzakelijk. Een lid der genoemde sectie gaf daarop ten antwoord dat de voorgestelde wijze van stemming door die sectie verlangd was, uit grond dat vooral de landelijke gezworenen bij openbare stemming zich ligten overhalen om tegen hun gevoelen aan uitspraak te doen, uit vreeze voor de [illegible] van doodslag of brandstichting, die hun, ingeval van de schuldigverklaring eens veroordeelden, gedaan werden. Deze omstandigheid maakte, naar het oordeel van den heer *Gendebien*, het juist noodzakelijker dat de stemming openbaar bleef, omdat de getuigen die in het openbaar hunne verklaringen moeten afleggen, bij aanneming van het voorstel der sectie, om dezelfde redenen [illegible] kunnen zoeken dat zij hunne verklaringen geheim mogen [illegible] justitie meende dat de [illegible] gezet onderzoek verdiende onderworpen te worden, en haalde een voorbeeld aan van een geval voor eene vlaamsche regtbank plaats gehad hebbende, voor welke een zwaar misdadiger eerst door onderscheidene getuigen beschuldigd werd, toen hij door die regtbank ter [illegible] veroordeeld was, en zij dus niets meer van hem te [illegible] hadden. Het vervolg der beraadslagingen werd tot gisteren [illegible].

— Ten gevolge van den hoogen waterstand [illegible] men uit Luik schrijft, het dorp Wandre, op den regter-oever der Maas tegenover het insgelijks bedreigde Herstal, [illegible] onder water gezet, waardoor een aantal ingezetenen genoodzaakt zijn geweest hunne woningen te verlaten. In Limburg hebben insgelijks reeds dergelijke ongevallen plaats gehad.

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (den 20. *Februarij*) waren genoteerd: Belg. 102⅝; O. Met. 106⅝; Sp. 18½; Diff. 5¾; Nap. 93¼; Sic. 90¾; Rom. L. 101⅛; dito Cert. te Antw. 99½; Braz. 74¾; Wiss. op Amst. en Rott. ⅛ pCt. pr.

HET COSTUUM DER AFGEVAARDIGDEN.

De gedurende eenen geruimen tijd plaats gehad hebbende discussie in de Fransche kamer der Afgevaardigden, over het al of niet aannemen van een costuum, over het verpligtende om het te dragen en daarmede ter vergadering te verschijnen, en de eindelijke verwerping van alle costuum, heeft eene meer ernstige dan belagchelijke zijde. Vreemd kan het wel niet voorkomen, dat die staatsvergadering, eigenlijk bestemd om wetten te maken, zich langduriglijk met beuzelingen vermaakt, en tot gewoonte heeft zaken van meer gewigt vlugtiglijk af te handelen; de beraadslaging over het costuum en de verschillende periodes dier beraadslaging schijnen in een regtstreeksch verband te staan tot den toestand van Frankrijk zelf. Toen, ten gevolge der beruchte julij-ordonnantien, waarbij het charter van *Lodewijk XVIII* werd opgeheven met de daad, de natie optrad en het palladium harer vrijheid en regten verdedigde tegen geweldenarij en willekeur; toen eene openlijke en schaamtelooze schennis van de staatswet werd gestraft door verdrijving van een zijnen eed en pligt verzakenden Vorst en trouwlooze staatsdienaren; toen bragt de julij-revolutie, volgens de meening van sommigen eene geheele omkeering van zaken, volgens anderen het herstel van het charter te weeg. De nieuw gekozen koning bezwoer de regten der natie te handhaven. Zijn er toen nieuwe regten aan de natie toegekend; of heeft zij vroeger niet die regten uitgeoefend? Volgens sommigen ja; door de keuze eens nieuwen Konings. Volgens de meening van anderen heeft de natie toen een vroeger bezetend en onverjaarbaar regt uitgeoefend. Volgens de meening van enkelen, werd het charter nu een politiek verdrag tusschen vorst en volk; terwijl het charter van *Lodewijk XVIII* slechts geoctrooijeerd was. Doch anderen wederspraken die meening, en hielden dat charter van 1815 wel voor een deugdelijk staatsverdrag, door den koning niet naar verkiezing op te heffen, en welks verkrachting gestraft werd na de overwinning, met de onwaardigverklaring van *Karel X* om langer te regeren, en met de opsluiting ten eeuwigen dage der strafschuldige ministers. Dat verschillend beoordeelen der julij-revolutie en harer gevolgen, veroorzaakte de muiterijen van legitimisten en republikeinen, ja zelfs gaf aanleiding tot meermaals beproefden konings-moord; en was de aanleidende oorzaak der verwijdering tusschen *Lafitte* en andere hoofden van den ministeriëlen raad, sedert *Casimir Périer* het verbroken gehouden evenwigt der staatsmagten met eene krachtige hand wilde herstellen. Ook *Lodewijk Philips* eigen denkwijze strookte met de gevoelens dier overgroote meerderheid, die in de julij-revolutie geene nieuwe maar slechts eene vernieuwde orde van zaken wilde erkennen, die in de uitvaardiging van het charter van 1830 de bevestiging en verbetering van het charter van 1815 zag: en geenszins in dat charter van 1830 het ontstaan van een nieuw tijdvak en eene [illegible] van regten wilde zoeken. [illegible] is daarom [illegible] bij de discussie in [illegible] werd aangemerkt, dat er op [illegible] goed ter verspreiding waren, [illegible] uit zijne redenering valt op te maken, geen steek kunnen houden in de praktijk. Even als de onlangs gedane vraag nopens het verleenen van adellijke titels, namelijk één van Graaf en één van Baron, dit vraagstuk de oude verschillende zienswijze voorstelde, even zoo werd dit op nieuw blijkbaar bij de kwestie over het costuum. Terwijl *Lodewijk Philips* en de meest bedaarde en doordenkende hoofden van Frankrijk de consolidatie van het bestuur in de vastevoetbekoming bij de Europesche hoven verlangen, is er eene partij waarvan *Lafitte* en de leiders der linkerzijde de hoofden zijn, die *affecteren* de julij-beginselen te zijn toegedaan; door geen *costuum* als afgevaardigde te willen dragen; door altijd twist en tweedragt tusschen allengs meer vriendschappelijk gezind wordende hoven te stoken; en door het gedurig onverstandelijk opwarmen van levensbeginselen, die in de aangenomene en ingewortelde in- en uitwendige huishouding van staat en voor de burgermaatschappij onaannemelijk en onuitvoerbaar zijn, en die, schoon zij in de oude wereld niet zonder groot bezwaar toepassing vonden, en door het *dictatoriaat* of wettig of [illegible] navolging en dwaze [illegible] vraagstuk van het costuum doet meer af, dan de herkiezing van *Lafitte*, en bewijst, dat Frankrijk, ondanks den goeden wil dien het heeft, en de behoefte die het gevoelt naar orde, nog niet ten volle genezen is van de revolutie-koorts, die bij het herstellen de brandstof nog doet opslaan.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Op den 10den is te *München* in zijn 75ste levensjaar overleden de voormalige hoogleeraar in de wijsbegeerte aan het lyceum te *Amberg*, Dr. Rixner. Hij was de zoon eens landmans in den omtrek van *Tegernsee*, doch leidde zich reeds vroeg op de wetenschappen toe. Men heeft van hem eene *Geschichte* en *Aphorismen der gesammten Philosophie*, naar welke op onderscheidene Duitsche hoogescholen onderwezen wordt. — Te *Göttingen* is het getal der studerenden nu wederom tot bijna 900 aangegroeid. Met den geest van orde, – dus schrijft men van daar – is ook de gewone vlijt onder de kweekelingen der hoogeschool teruggekeerd. Door het vertrek der zeven hoogleeraren zijn voorzeker zeer voelbare gapingen ontstaan, maar ten deele toch door andere onzer hoogleeraren aangevuld. Benevens Jacob Grimm, die echter, uit hoofde dat zijne voordragten niet tot de eigenlijke beroepsstudien behooren, hoe uitstekend dezelve ook zijn, minder algemeen gemist wordt, is het zeer te bejammeren, dat de voorlezingen van Dahlman en Ewald opgehouden hebben. Behalve de zeven van hun ambt ontzette hoogleeraren, hebben al de overige hunne gehoorzalen wederom geopend, de zes professoren, die hunne goedkeuring aan het protest der zeven ontslagenen hebben gehecht, niet uitgezonderd. Onder deze zou vooral de hofraad O. Muller, als archeoloog en philoloog bezwaarlijk te vervangen zijn geweest; ook de beroemde sterre- en wiskundige, hofraad Gausz, de schoonvader van Ewald, zegt men dat thans besloten is om te *Göttingen* te blijven. Men meent dan ook, dat deze geleerde niet ligt elders eene betrekking zou kunnen vinden, die zoo geheel met den aard zijner wetenschappelijke navorschingen overeenstemt. — Op bevel van Z. M den koning van *Pruissen* is dezer dagen de door Frederik I in het koninklijk slot te *Berlijn* aangelegde ridderzaal, met de daaraangrenzende schildergallerij, geheel nieuw opgemaakt. Bij deze gelegenheid ontdekte men onder de witte overpleistering van den wand der laatstgemelde galerij een fraai fresco-schilderwerk, 't welk door behoedzame afneming van het pleisterwerk geheel voor den dag gehaald werd, wanneer echter bleek, dat het schilderwerk slechts voor een gedeelte was afgewerkt en eensklaps ophield. Bij onderzoek is gebleken, dat het werk door den vermaarden schilder Schlüter ondernomen was, maar dat deze, van koning Frederik I den last gekregen hebbende om den arbeid spoedig te voltooijen, liever verkozen had het geheel te overpleisteren, dan een gebrekkig werk te leveren. Het ontbrekende zal nu bijgeschilderd worden. — Z. M. de koning van *Beijeren* heeft, ter verrijking der *Glyptothek*, te *München*, onder andere voorwerpen uit *Italie* eene rijke verzameling van Vazen voor eene som van 14 000 scudi van de *Gebroeders* Candelori aangekocht. — Te *Brunswijk* zal op den 15den dezer, den verjaardag van den dood van Lessing, een plegtig feest ter zijner nagedachtenis gevierd worden. Na het opvoeren eener voor de gelegenheid vervaardigde op muzijk gebragte cantate, zal de hofraad Professor Peter in eene redevoering de verdiensten van Lessing afschilderen en de feestplegtigheid met een godsdienstig gezang worden besloten. — Van den Wurtemberger reiziger Kielmaier heeft men berigt ontvangen, dat hij den 27sten Mei 1837 *Adowa*, de hoofdstad van het rijk *Tigre* in *Abyssinie*, bereikt heeft. Hij had aldaar den Wurtemberger missionaris Bleumhardt en den natuurkundige Schimper aangetroffen. Te *Adowa* was een gezant uit *Shoa* aangekomen, met den last van zijn vorst, om Bleumhardt en Kielmaier tot een bezoek in deszelfs staten uit te noodigen. Beide hadden de uitnoodiging aangenomen en zouden in September derwaarts reizen.

Frankrijk. — Onder de onderscheidene documenten sedert eenige jaren over het openbaar onderwijs in *Frankrijk* openbaar gemaakt, hebben weinige zoo veel belangstelling gewekt als het rapport laatstelijk door den heer Thenard, oudste lid van de faculteit der wetenschappen, namens die faculteit en eener door den minister van het openbaar onderwijs, den heer de Salvandy, ingestelde commissie om de wijzigingen in het wetenschappelijk onderwijs op te sporen, desaangaande aan den minister ingediend. Meermalen waren de leden der faculteit door den gezegden minister geraadpleegd geworden over de noodzakelijkheid van een gemeen programma voor al de faculteiten der hoogescholen van het rijk, alsmede over de middelen ter uitbreiding van het onderwijs der wetenschappen, ten einde de hoogescholen in de departementen de gelegenheid te verschaffen, om zich tot op de hoogte van die der hoofdstad te verheffen. Den 16den December jl. werd door de commissie een eerst rapport aan den minister omtrent de door denzelve voorgelegde vraagstukken en geuitte wenschen ingezonden, welk rapport, sedert gewijzigd en door de faculteit der wetenschappen, door een tweede in de maand December jl. gevolgd werd. Bij dit rapport wordt dan nu in de eerste plaats voorgesteld eene volkomene gelijkheid tusschen de zeven faculteiten van wetenschappen in de departementen, tot grondslag aannemende die van *Lyon* en *Montpellier*; dezelve zouden namelijk bestaan uit: een leerstoel in de zuivere wiskunde, de starrekunde met de daaraan verbonden kennis van het hemelstelsel, de natuurkunde, de scheikunde de dierenkunde, de plantenkunde, de mineralogie en geologie, ten welken einde er een aantal nieuwe leerstoelen (zooals reeds vroeger door ons in No. 28 en 29 Jan. jl. werd vermeld) zouden moeten daargesteld worden. Door de vermeerdering van een aantal van niet minder dan tien leerstoelen in het vak der natuurlijke historie, vermeent men dat dan een algemeener wensch zou worden voldaan en daardoor eene betere verhouding zou komen tusschen het onderwijs van de bewerktuigde ligchamen en de studie der onbewerktuigde ligchamen of mathematische wetenschappen en die er van afhangen, welke thans een zeker overwigt in het zamenstel van onderwijs hadden; terwijl het rapport bovendien van de meerdere beoefening der wetenschappen van natuurlijke historie, het voordeel doet zien, dat door de inrigting van dit onderwijs verkregen zou worden ten opzigte eener uitgebreide kennis van de algemeene en bijzondere natuurlijke geschiedenis van *Frankrijk* en der nuttige toepasingen daarop te maken. Breedvoerig wordt in het rapport uitgewijd over de traktementen der hoogleeraren, welke niet als in sommige andere landen bijzondere collegiegelden trekken, maar alleen door den staat bezoldigd, een onafhankelijk bestaan behoorden te hebben. Het vast inkomen der Hoogleeraren in de depar-

menten behoorde dan niet beneden de 5000 fr. te zijn. Ook op de belangen der studerende jeugd wordt in het rapport de aandacht gevestigd en als een voor de bevordering harer kennis en het wel besteden van den tijd zeer heilzaam middel voorgeslagen, de vestiging eener speciale bibliotheek of wetenschappelijk leeskabinet, ter nutte der jongelingen door de faculteit tot stand te brengen en bestuurd, waartoe voor elke bibliotheek eene eerste uitgave van 30,000 fr. en een jaarlijksch onderhoud van 3000 fr., zou vereischt worden. Zulk eene bibliotheek zou den geheelen dag, ook vooral des avonds, voor de studerende jongelingen opengesteld moeten zijn en deze daardoor van vele ijdele verstrooijingen of gevaarlijke afwijkingen kunnen bewaard blijven. Behalve op de daarstelling eener zoodanige bibliotheek, wordt in het rapport aangedrongen op eene verbetering en uitbreiding, naar de tegenwoordige behoeften, van de collectien van chemische producten, der physische kabinetten en van natuurlijke historie, alsmede eene gepastere inrigting der lokalen, hetwelk alles, zelfs voor wat *Parijs* aangaat, erkend wordt te moeten onderdoen voor hetgeen in andere hoofdsteden van *Europa* bestaat. Een ander voorstel in het rapport als middel aangeduid, om kundige leden in alle vakken van wetenschappen te vormen, bestaat daarin dat men van de gegradeerde jongelieden eenige tot verdere opleiding aan de faculteiten verbond, waar zij als adjuncten de hoogleeraren, onder genot eener jaarlijksche toelage, zouden bijstaan en jaarlijks verwisseld worden; dezelve konden dan als 't ware als kweekelingen van de polytechnische scholen, die tot de speciale school der toegepaste studie te *Metz* zijn overgegaan, aangemerkt worden. Eindelijk verwijst het rapport op het onderscheid dat er tusschen *Engeland* en *Frankrijk* ten opzigte der mecanische en der chemische kunsten bestaat. Omtrent de laatste soort was de meerderheid van *Frankrijk* onbetwistbaar, waarvan de oorzaak lag in het voortreffelijke scheikundig onderwijs aldaar sedert de laatste veertig jaren gegeven; maar omtrent de werktuigkunde stond men bij *Engeland* zeer ten achtere, weshalve de oprigting van een leerstoel aan de hoogeschool te *Parijs* voor proefondervindelijke werktuigkunde, als hoogstwenschelijk en noodzakelijk moest beschouwd worden. Aan dezen wensch is reeds door den minister SALVANDY voldaan, zijnde (gelijk door ons gemeld werd) de heer PONCELET met het geven van een cursus in dat vak van wetenschap belast geworden.

ZWITSERLAND. De gebroeders GASSUS in *Geneve* is in der tijd het grootmoedig aanbod gedaan, om op hunne kosten en op een hunner schepen eenen natuurkundige de reis rondom de wereld te laten ondernemen, ten einde voor het Neufchateller museum voorwerpen van natuurlijke historie op te zamelen; een aanbod 't welk door de stadgenooten der heeren GASSUS met de meeste erkentelijkheid is aangenomen. De reis zal door een jong natuurkundige uit *Glarus* en kweekeling van den vermaarden hoogleeraar AGASSIZ, den heer TSCHUDI, ondernomen worden. Tot goedmaking der kosten op de plaatsen waar de heer TSCHUDI zijne navorschingen zal doen, heeft Z. M. de Koning van *Pruissen* 1506 fr., de stad *Neufchatel* 1000 en de inwoners 5860 franken bijgedragen. Te *Parijs*, waar de heer TSCHUDI zich ophield, om van daar naar *Havre* zich te begeven, waar het schip dat de reis moest doen, de *Edmond* geheeten, zeilree lag, heeft de gezegde natuurkundige van onderscheiden in de wetenschappen ervaren mannen, bijzonder van den heer ARAGO, zeer nuttige wenken en inlichtingen ontvangen, die hem op zijnen togt van nut kunnen zijn.

175ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIJFDE KLASSE.

1ste Trekking. N°. 23941, een premie van *f* 1000; N°. 11462, *f* 50,000; N°. 24842, *f* 1500.
2de „ N°. 8912, een prijs van *f* 1000.
3de „ N°. 10489, een prijs van *f* 1000.
4de „ N°. 4379, een prijs van *f* 10,000; N°. 16662, *f* 1000.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (20 *Februarij*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld. 2½ pCt. 53⅞; 5 pCt. 102; Kanseb. 23; Amort. Synd. 4½ pCt. 94⅞; 3½ pCt. 78¼; Handelm. 179¾; O. L. 5 pCt. 99; Ardoin 5 £ 13⅞; Met. 5 pCt. 100; Golumb. 20; Bras. 74½.

Op Vrijdag den 23. Februarij 1838, beginnende des voormiddags ten 10 ure, ten huize van den Heer Mr. G. KLEIJN, op de Ginnekenstraat, te *Breda*, Publieke Verkooping van eene aanzienlijke partij BROUWERS GEREEDSCHAPPEN, bestaande in: Roer- en Geilkuip, Kuipels, Tonnen, Gistbakken, Kisten, Koelbakken, een ijzeren Lekbak, eenen emmer, 1 bed, 2 peluwen, een Rustkleed, verder Houtwerk, oud IJzer, Afbraak, enz. Alles 2 uren voor de Verkooping te bezigtigen.

DE Notaris A. VAN DER POEST CLEMENT, Notaris te *Rijswijk*, zal voor den Heer G. J. COHEN, te *Schiedam*, op den 28. Februarij 1838, ten huize van D. F. VAN EIJCK, te *Zevenbergen*, finaal Verkoopen:

1° Koop. Een ter neering staand, ook HEEREN-HUIS, op den hoek van het Marktplein en de Haven te *Zevenbergen*, voorzien van 5 Beneden- en 7 Bovenkamers, Zolders, Vliering, Kelders, Welpomp en plaats tot Stalling van Paard en berging van Rijtuig.

2° Koop. Eene HUIZINGE, aan de Noord-Havenzijde van *Zevenbergen*, met daarachter gelegen TUIN en ERVE.

3° Koop. Eene sedert kort nieuw gebouwde SCHUUR, in de Lange Noordstraat te *Zevenbergen*, met daarvoor gelegen ERVE.

Uit de Hand te Koop:

Een HUIS, voorzien van onderscheidene Boven- en Beneden-Kamers, Stalling, Koetshuis, en verdere aanhoorende Gebouwen, met TUIN, voorzien van zeer goede soorten van Fruitboomen en onderscheidene Houtgewassen, te zamen groot 1 Bunder, 91 Roeden, 53 Ellen, gelegen aan den zoogenaamden Heuvel en Grooten Straatweg binnen de Stad Oosterhout, Wijk Letter H. N°. 649, Provincie Noord-Braband.

Nadere informatien te bekomen bij den Notaris Mr. A. C. A. VAN WEEL aldaar.

VOOR HET RIJK.

Amortisatie-Syndicaat.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.

AGENTSCHAP UTRECHT.

VERKOOPING VAN

BOOMEN EN HAKHOUT.

Op Woensdag den 28. Februarij 1838 en volgende dagen, zal, van wege het Bestuur der Domeinen, in het openbaar worden geveild en verkocht: eene partij van 2073 stuks goed gewassen KANADASCHE POPULIEREN BOOMEN en eenig ELZEN HAKHOUT, staande ter wederzijden van den Grooten Weg der 1ste klasse, N°. 3, tusschen Vianen, Lexmond en Meerkerk en in de nabijheid van den Arkelschen Dam.

Men zal ten Herberge van A. BUEFF, te Lexmond, op den 28. Februarij voorsz., des morgens ten 9 ure, een aanvang maken met den Verkoop van het HAKHOUT en onmiddellijk daarna overgaan tot den Verkoop der BOOMEN, te beginnen met die, staande tusschen Lexmond en Meerkerk, terwijl den volgenden dag zal worden aangevangen met den Verkoop der BOOMEN, tusschen Meerkerk en den Arkelschen Dam. Liefhebbers kunnen de gedrukte Lijsten en nadere aanwijzing op de plaats bekomen bij de Arbeiders aan den Straatweg en alle verdere inlichtingen, mitsgaders inzage van de Voorwaarden van Verkoop, bij den Heer CLOEYS, Rijks-Opzigter aan den Arkelschen Dam, aan het Kantoor van het Agentschap der Domeinen te Utrecht, ten Kantore van den Notaris MECIMA, te Vianen, en van den Notaris BODDE, te Meerkerk.

De Agent van het Domein,
VAN DOORN.

Door F. P. STERK, te *Breda*, is uitgegeven en aan de Inteekenaren afgeleverd:

MEMORIAAL VOOR DE OFFICIEREN DER GENIE, bevattende alle Wetten, Beschikkingen, Verordeningen, enz. welke voor het Korps Ingenieurs van toepassing zijn, door den Majoor, thans Luitenant-Kolonel-Ingenieur, M. WETSENBORG. In folio, 450 bladz., op schrijfpapier, alsmede Model-Staten en 6 Platen. Prijs *f* 9.—

De Militaire Spectator van de maand December verdeelt de sedert 15 jaren uitgekomene Militaire Werken in 4 klassen en rangschikt het bovengenoemde onder de 1ᵉ Kl., namelijk de onontbeerlijke niet alleen voor de Wapenbroeders van den Schrijver, maar ook voor andere Korpsen.

De Uitgever durft het ook gerust aan Aannemers van Publieke Werken aanbevelen.

Dezelfde bovengenoemde Boekhandelaar verzendt bij BERIGT van Inteekening op: Aanteekeningen op het Wetboek voor het Krijgsvolk te Lande, door M. H. J. J. VAN GOUDOEVER, Procureur te *Rotterdam*, en Mr. J. VERSFELT, Regter te 's *Bosch*; de Inteekening kan hierop alom geschieden tot den 1. Maart.

Verder berigt hij, dat de Bestellingen op het *Europeesch Museum van Schilder- en Beeldhouwkunst* niet genoegzaam zijn om met 1° Maart de uitgave te doen, dat nog alom kan ingeteekend worden en dat nader zal worden opgegeven, wanneer de Uitgave zal aanvangen, hetgeen zoodra de kosten eenigzins gedekt zullen zijn zal geschieden.

Te Breda bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.